

Abonementna lista: --
 Celo leto . . . K 10--
 Pol leta . . . 5--
 Četrt leta . . . 2.50
 Mesečno . . . 1--
Dunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15--
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 -- popust. --
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Ruski navalili v Galiciji in Voliniji.

V Karpatih nič novega. — Rusi silijo proti Stanislavu in Lvovu. — Bitka pri Brodyju. — Ob reki Stohod se naši nekoliko umaknili. — Borba za Paneveggio. — Pri Monte Zebio in v dolini Pozina naši napadajo. — Nov poveljnik na Tirolskem. — Krvavi boji med rekama Ancre in Somme se nadaljujejo. — Začetek bojev pred Solunom. — Turki se na Kavkazu nekoliko umaknili. — Vstaja v Arabiji. — Rumunija cinca. — Velika smodnišnica v Ameriki zletela v zrak.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 30. julija.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

Bitke v vzhodni Galiciji in v Voliniji trajajo z nezmanjšano srditostjo naprej.

V vzhodni Galiciji se je posebno pri kraju Molotylov, severozahodno od Kolomeje in zahodno od Bučaca srdito bojevalo. Sovražnik noč in dan nadaljuje svoje napade. Vsa njegova prizadevanja so se pod najtežjimi izgubami izjalovila.

Istotako mu napadi med krajema Berestečko in Stobihva ob Stohodu kljub ogromni človeški vporabi niso prinesli nobenih uspehov. Večinoma je ustavil sovražne naskakujoče čete že artilerijski ogenj. Kjer se je Rusom — kakor zahodno od Lucka pri armadi generalnega polkovnika Iersztyanskyja — mimogrede posrečilo, vdreti v naše jarke, so bili s protinapadi vrženi nazaj.

Pri kraju Kaszovka ob Stohodu se je naša obramba po odbitju več ruskih sunkov preločila v koleno daleč naprej potisnjenega ovinka ob Stohodu.

Italijansko bojišče.

Na višinah južnozahodno od trdnjave Paneveggio je bil napad italijanskega bataljona odbit. Sicer na posameznih delih bojne črte živahni topovski boji.

Balkansko bojišče.

Nespremenjeno mirno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 30. julija.

Francosko bojišče.

Sovražni ogenj med rekama Ancre in Somme se je zvišal do največje srditosti. Angleški delni napadi pri krajih Pozieres in Longueval so ostali brezuspešni. Južno od reke Somme in vzhodno od reke Moze živahni artilerijski boji.

Rusko bojišče.

Armadska skupina generala-feldmaršala pleni. Hindenburga: Močnejše sovražne patrulje so bile vsled ognja ovirane prekoračiti reko Dvino.

Armadska skupina generala-feldmaršala princa Leopolda bavarskega, Proti večeru je bil v našem ognju ruski napad južno od Skrebove odbit.

Armadska skupina generala pl. Linsingena: Sovražni napadi so postali glede razsežnosti in srditosti še večji. Izvzemši posamezne odseke so se raztezali na fronto od Stobihove (ob reki Stohod severno-vzhodno od Kovla) proti do zahodno od Berestečke. Pod ogromnimi izgubami za napadaleca so se večinoma v zatvornem ognju izjalovili. Le na maloštevilnih mestih cele fronte je prišlo do boja na nož. Vdrli sovražnik je bil s protinapadi vržen nazaj ali je pa bilo njegovo prodiranje u-

stavljeno. Ponoči je bila že davno nameravana umaknitev čet iz proti vzhodu se raztezajočega kolena reke Stohod severno od železnice Kovel — Rovno na kratko tetivo nemoteno po sovražniku izvršena.

Armada generala grofa pl. Bothmerja: Tudi včeraj so bili ruski, deloma močni napadi severozahodno in zahodno od Bučaca brez vsakega uspeha.

Balkansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Naši napadli Italijane.

Iz italijanskega uradnega poročila dne 29. julija je posneti, da so naši na nekaterih točkah južnotirolske fronte zopet začeli napadati. Italijansko poročilo pravi: „Po noči dne 27. julija je sovražnik napadel naše postojanke na gori Monte Seluggio, v dolini Pozine in na pobočju gore Monte Zebio.“

Umikanje Turkov v Kavkazu.

Turki so se zadnje dni na Kavkazu in sicer na levem krilu (ob Črnem morju) morali umakniti pred rusko silo. Izpraznili so mesta Baiburt, Gümüşhane in Erzincjan (južno od Trapecunta). Ruska armada sledi umikajočim se Turkom.

Velika smodnišnica v Ameriki zletela v zrak.

Novi Jork, 30. julija.

V bližini mesta Cummippan je na tamošnjem samotnem otoku zletelo v zrak 100 vagonov in nekaj ladij s strelivom. Razstrelba je bila tako strašna, da so se stresle vse hiše v Novem Jorku. Cela tovarna za municijo je vničena. Življenje je izgubilo mnogo oseb.

Profesor Foerster in mednarodni sporazum.

Monakovski pedagog prof. Foerster je odločno zahteval oblaženje mednarodnega tona v časopisju kot predpogoj bodočega trajnega mednarodnega sporazuma in miru. Danes priobčimo v prevodu njegovo odprto pismo na naslov francoskega senatorja barona d'Estournelles de Constant, objavljeno v „Neue Zürcher Zeitung“ št. 616. Pismo, ki se mu vidi, da ga je narekovalo „odkritosrčno stremljenje za objektivno resnico“ je odličen kulturni dokument iz dobe svetovne vojske. Trajen in vsem pravičen mir, ki bo podlaga za vsestransko kulturno delo v bodočnosti, je mogoč samo, ako postane takšno mišljenje vseobčna last.

Odprto pismo gospodu senatorju baronu d'Estournelles de Constant.

Dovolite mi, visoko čislani g. senator, odgovoriti na pismo, ki ste ga objavili v „Neue Zürcher Zeitung“ (št. 603), da utemeljite nespravično razpoloženje pacifističnih Francozov nasproti nemški vladi. Morda Vam je znano, da sem eden izmed tistih nikar ne osamljenih mož, ki so v vojnem času že večkrat ugovarjali proti farizejstvu in strastni pristranski sodbi v svojem lastnem narodu. Za to mi

boste verjeli, da izvirajo naslednje pripombe iz odkritosrčnega stremjenja za objektivno resnico, ne pa iz kakršnikoli narodnostnih predsodkov. Tudi jaz sem se svoje žive dni bojeval zoper bojaželjni duh, njegovo napačno računanje in njegovo napačno romantiko, tako da pač ne bo letel name sum, da sem pristransk v tej smeri.

Vaše in moje pojmovanje zla, ki se ne da utajiti, se razlikuje v tem-le: Vi, visokočislani g. senator, vidite edini vzrok zla v „Prusiji-Nemčiji“, po mojih mislih pa je vzrok v splošnem današnjem svetovnem položaju, ki je posledek skupnih grehov vseh takozvanih kulturnih narodov in se da odstraniti le tako, da se s skupnim delom goji nova evropska vest. Povdarjam: evropska vest; zakaj ne razsodišča, ne pogodbe, ne kongresi ne bodo mogli sami premagati oboroženega miru! Odločno se moramo obrniti od napačnih zaključkov zgolj narodne sebičnosti, jasno nam je treba spoznati, da je dobrobit narodov danes tako tesno spojena, da škoda enega ne more biti nikdar korist drugega; mesto mednarodnega hujskajočega časopisja nam je treba poštene volje, Evropo zares organizirati. Te volje pa je povsod primanjkovalo. Iz tega je nujno sledilo tisto tekmovanje o oboroževanju, za katero se ne sme nalagati odgovornost edinole zemljepisno najbolj izpostavljeni Nemčiji. Vsak narod ima svojo posebno, zgodovinsko in zemljepisno nervoznost, ki mora ž njo sosed prizanesljivo ravnati: nemški narod ima lahko umevno nervoznost evropskega osrednjega ozemlja. Ali bi se bila pač Francoska v istem položaju manj nervozno oboroževala? Kolikokrat so morali nemški pacifisti ne morda od svoje vlade, marveč ravno od mirnega nemškega ljudstva slišati ugovor, ki ga je težko ovreči: „Kdor bere časnike iz Pariza in Moskve, tisti ve: Mi imamo docela nezanesljive sosedje. Francosko hrepenenje po maščevanju se ne da spraviti, ruski panslavistični pohlep se ne da preračunati.“ Sedaj nam pa povejte, visoko čislani g. senator: Na Ruskem je bil Tolstoj merodajen. Gotovo sva v tem ene misli, da je Tolstega duh v ruskem ljudstvu tehtna priča za miroljubno rusko dušo. Toda mir ljubeča Rusija ni bila vladajoča Rusija. Niso li upravi pristaši Tolstega trpeli preganjanje in ječo? Ni li moral Tolstoj neprenehoma glasno ugovarjati zoper brezvestno nasilnost ruskih mogočnejšev? Ni li njegovo „Voskresenje“ velika obtožnica ruske vlade? Ni li ruska panslavistična politika in propaganda vedno ogroževala državni obstoj sosednih dežel, in sicer ne samo s programi, temveč z daleč razpaslim se rovarstvom, ki je desetletja sem skušalo spodkopati avstrijsko državo. Ta panslavizem s svojo vedno neprijemljivo, neodgovorno, brez cilja v daljavo segajočo agitacijo je neoporečno eden bistvenih, neposrednih povodov za izbruh svetovne vojske in hkrati za pospešenje nemškega oboroževanja. Gotovo je sila obžalovanja vredno, da nismo imeli državnika v prav velikem slogu, ki bi bil mesto tekmje v oboroževanju napravil konec zmedenemu stanju v Evropi z zares evropsko sporazumno in federativno politiko — toda v kateri deželi so pa imeli daleč videče državnike? Nismo li videli povsod politične šahiste ali celo hazardiste?

Pri inozemskih presojevalcih Nemčije se vedno ponavlja velika zmota, da verujejo na nasprotje med nemškim ljudstvom in nemško vojaško organizacijo. Ne! Nemška vojaška priprava je bila odgovor, ki ga je dal narod mislecev in pesnikov na pretrsljivo ponižanje nemškega ljudstva po Napoleonu Bonaparte. Kdor pozna prusko zgodovino, ve, kako je v začetku 19. stoletja sredi na Pruskem veliko in prostodušno kulturno delo izpodrinilo vsako pretiravanje vojaških interesov in kako intenzivno so se visoko izobraženi državniki udeleževali tega kulturnega dela. Napole-

onov militarizem in imperializem je premestil težišče nemškega bitja iz Weimara v Potsdam in postavil prusko vojaško tradicijo s središče narodnega življenja — in nemške romantike. Ta velika francoska skrivda pri militariziranju Evrope se vendar ne sme zamočati! Gotovo zahteva plemenitost mišljenja in pravičnost da ne izrečem te sodbe, ne da bi omenil gotove nemške politične pisatelje, ki so pristransko teoretično zastopali politiko sile in postali s tem Evropi v spotiko ter povzročili usodepolna nespornazumljenja v inozemstvu. Tu velja beseda, ki jo je izrekel lord Courtney v britski zbornici: „Nas so napačno razumeli in mi smo napačno razumeli druge.“ Kdo bi hotel v tej evropski zmedbi političnih zmot, grehov in nerodnosti po farizejsko zvrniti vso krivdo na eno stran? Kdor se čuti brez greha, naj pobere prvi kamen. — — —

Kaj naj se torej zgodi? V tem smo edini, da mora neznosno mrzlično oboroževanje zginiti s kulturnega sveta. Da, v vsej Evropi pač ni človeka, ki bi ne imel te želje. Tisti med nami, ki v tej stvari malo trdovratneje mislijo, store to ne iz krvoločnosti, temveč iz nezaupnosti do sosedov. Ta nezaupnost pa se sme danes vendar še vedno sklicevati na kratkovidno sebičnost in nebrzdano strast vseh evropskih narodov — ozdraviti jo more torej samo splošno n ravstveno vstajenje in primerna organizacija, ne pa pristranske in farizejske obdolžitve ali celo eksekucije, kakršno Vi želite. Če pride tedaj do miru, bo morala mirovni sklep prevevati misel, ki so jo nedavna čudno soglasno izrekli angleški in nemški vodilni državniki: nastati mora nova Evropa s trajno podlago za mirno življenje narodov. Samo po sebi se pa umeje, da morajo biti sredstva, ki naj vedejo do tega stanja, primerna za želje nemu cilju. Prišel bo in mora vendar enkrat že priti dan, ko se bomo vsi sporazumeli, mesto da se med seboj davimo in uničujemo. Kako dolgo še bodo gorli evropski očiščujoči ogenj, kako dolgo še bodo merili narodi svoje moči, da dozori umevanje in volja za trajen mir — to določiti presega moči človeške previdnosti. Stori vsak svojo dolžnost na svojem mestu!

Sklepam, visoko čislani g. senator, s pristrčno željo, da bi Vaša domovina, ki je svetu že toliko poklonila, tudi po prihodnjem miru razvijala takšno prenavljalno silo, kakršno je njeno junaštvo v vojski.“

Tudi na Ogrskem pride slovenski jezik do veljave.

„Novine“, dobro urejevano glasilo ogrskih Slovencev, katere ob tej priliki vsem štajerskim Slovenceem prav toplo priporočamo, poročajo v svoji letošnji 31. številki:

„Črenovska notarošija se je spraznila. Bivši notariuš g. Graššanovič Anton, kak smo poročali, si je zvolil pokoj. Šzekely Emil, dolnjelendavski okrajni glavar, je zdaj objavo razpisa na to službo. Najveselejše v tom razpisu je sledeči pogoj: **Konkurent more popolnoma znati slovenščino.** To je pravica, tak more biti. Ne je ljudstvo za službenika, nego službenik je za ljudstvo. Zato pa more znati njegov materni jezik, ka do znao ž njim, kak razpis nadale pravi, občeati. Kda se z polnov zahvalnostjov prignemo za te razpis pred

našim okrajnim glavarom, ga ponižno prosimo, naj za žandare i finance v slovenski kraj tudi samo takše da poslati, štero znajo slovenski. Splošni blagov ljudstva i tak cele domovine zahteva to pravično odredbo.“

„Novine, pobožen, družbeni, pismeni list za vogerske Slovence“ izhaja vsako nedeljo in stane za celo leto 3 K. Naročnina se pošilja na naslov: Jožef Klekl, vpokojeni plebanoš v Čerensovcih, Cseriöld, Zalamegye, Ogrsko.

Gospodarski položaj duhovščine.

Poročevalni urad „Austria“ na Dunaju priobčuje:

Da izvrši sklepe Krščansko-socialne zveze, se je dne 28. julija poslalo odposlanstvo te zveze k ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu, da ga obvesti o strankinih zahtevah. Ministrski predsednik je govoril obširno o splošnem položaju in o nalogi, katero je treba sedaj rešiti ter se je izjavil za pripravljenega, da v danem slučaju po možnosti obvesti zastopnike stranke o vsakokratnem stanju perečih vprašanj.

Zopet drugo odposlanstvo Krščansko-socialne zveze se je poslalo v zadevi slabega gospodarskega položaja duhovščine h dunajskemu kardinalu-knezo-nadžskofu dr. Pifflu, ki je odposlanstvo sprejel zelo prijazno in mu dal zagotovilo, da bo želje duhovščine, koje žalostni gospodarski položaj je obče znan, podpiral kar najkrepkeje. Odposlanstvo se je na to poslalo k ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu, ki je sicer priznal, da so izražene želje duhovščine upravičene, toda povdarjal je težkoče glede končoveljavne in enakomerne uravnave kongruje. Vlada je že dovolila 15odstotno draginjsko doklado. Bojazen, češ, da gre vsled dovoljenih treh milijonov samo za enkratno podporo, je neutemeljena. Ministrski predsednik priznava potrebo, da se ta dovoljena pavšalna svota zviša in bo stopil v tozadevni stik z ministri. Odposlanstvo se je nato poslalo k naučnemu ministru, ki se je vobče pridružil izjavam ministrskega predsednika.

Rusko bojišče.

Skoro na celi črti od Karpatov do Rige divja krvava borba. Rusi napadajo z veliko silo med Kolomejo in Bučacem in silijo proti Stanislavu, pri Brodyju proti Lvovu in v Voliniji proti Kovelu in Brest-Litovsku. Na severu divja najhujši boj v okolici mesta Baranoviči.

Borba za sedlo Prislop.

V uradnih poročilih našega generalnega štaba se opetovano imenuje sedlo Prislop. Dosedaj smo že večkrat čitali, da se vršijo boji „severno od sedla Prislop.“ Kje leži Prislop? Ako pogledaš zemljevid, vidiš, da leži sedlo Prislop na severni strani ceste, ki vodi iz Kirlibabe v Marmaroš-Sziget. Prislop-sedlo je torej na ogrskih tleh, kakih 10 km od bukovinsko-gališke meje in 15 km od mesta Kirlibaba oddal-

jeno. Dalje proti zahodu (15 km) leži končna postaja železnice Galicija—Marmaroš-Sziget—Borsa. Ker so se dosednji boji vršili „severno od sedla Prislop“, smemo sklepati, da so se boji res že vršili na ogrskih tleh, a da so naši Ruse zadnje dni z močnim protisunkom vrgli zopet nazaj čez mejo. Rusi zbirajo, kakor so dognali naši letalci, v Bukovini nove čete, s katerimi bodo zopet skušali vdreti na Ogrsko.

Proti Stanislavu.

Ruska armada generala Lešicky je dne 28. julija pričela prodirati v prostoru med krajema Cozmiere (severno od Kolomeje) in Monasterzyska (zahodno od Bučaca) proti Stanislavu. Boji so bili zelo srčiti, a za sovražnika nevspešni.

Bitka pri Brodyju.

Bitka pri Brodyju se nadaljuje z veliko srditostjo. Iz načina ruskega napadanja se vidi, da hočejo Rusi za vsako ceno prodreti proti Lvovu in tako našo bojno črto v središču tako vpogniti, da bi bila zveza med našim levim in desnim krilom težavnejša. Dne 27. julija se je Rusom po hudem naporu posrečilo iz prostora pri Lešniovu prodreti na južno stran Brodyja. Ali je mesto samo že tudi v ruskih rokah, se iz avstrijskega uradnega poročila ne da posneti. Rusi napadajo pri Brodyju s tremi armadnimi zbori

Rusko napredovanje v Voliniji.

V Voliniji je sovražna armada od srede julija do sedaj prodrla na fronti, široki 80 km, samo kakih 15 km naprej, kar je v primeri z velikimi žrtvami zelo malenkosten vspeh.

Zahodno od Lucka.

Na severozahodni strani Lucka se vršijo zelo hudi boji in sicer ob železnici Rožišče—Kovel. Naši so na tem delu fronte imeli dne 28. julija vspeh in so zopet zasedli ozemlje, ki so ga poprejšnji dan izgubili.

Bitka pri Baranovičih.

V bitki, ki divja pri Baranovičih, ima sovražnik zaposlenih okrog 120.000 mož. Armada generala Woyrscha krepko odbija srčite ruske napade.

Italijansko bojišče.

Na južnotirolski fronti divjajo hudi boji za trdnjavo Paneveggio. Dosedaj so si Italijani pri vseh napadih obžgali prste. Nikjer ne morejo naprej. Naši napadajo pri gori Monte Zebio in v dolini Pozine. Na ostalem delu bojišča večinoma samo artilerijski boji.

Danklov naslednik na Tirolskem.

Za novega deželnoobrambnega poveljnika na Tirolskem je imenovan general pehote Josip Roth.

V južnih Tirolah.

Dne 26., 27. in 28. julija na južnotirolskem bojišču ni bilo posebno hudih bojev. Edino pri trdnja-

LISTER.

Kje je naš Francelj?

Naše gospodične ki strežejo tako požrtvovalno ranjencem, doživijo marsikaj. Tako dobita letošnjo zimo dve gospodični pred bolnišnico rdečeličnega kmetskega dekleta, ki drži velik koš in se ozira plašno naokrog. Vprašata, kaj neki želi. Deklica povprašuje zaupno:

„Ali ne veste, kje je naš Francelj? Bila sem že enkrat tu, zdaj pa ne vem več prav.“

„Pri katerem regimentu in kateri kompaniji pa je Vaš Francelj?“

„Ne vem. — On krtači četovodjo.“

Gospodični sta takoj spoznali, da deklet samo ne bo Francelja nikoli našlo; peljali sta jo po vseh oddelkih in vpraševali, če je tu Francelj, ki krtači četovodjo. Po dolgem iskanju prideta do poslednjega četovodjo, ki se je ravno umival in krtačil. Na vprašanje, če ga krtači Francelj, odgovori:

„Druge dni že, danes se pa sam, kakor vidite. Francelj je šel včeraj v Trst.“

„Jo!“ se je prestrašila deklica, „kaj pa zdaj? Prinesla sem mu jabolk.“

Urno se je oglasilo več glasov: „Le pustite tukaj, le pustite.“

Gledala je hudomušne mlade obraze in narahlo dvomila:

„Ali jih bo pa Francelj dobil?“

„Seveda. Saj smo mi tukaj, ne bojte se, le sem z njimi!“

Deklica je vsula lepa, rdeča jabolka na mizo, obrazi vojakov so žareli zadovoljnosti. Naročila jim je še pozdrave na Francelja in odšla.

Koliko jabolk je neki dobil naš Francelj?

Zadnja cigara

Sredi preteklega stoletja je razbojnik Don Jazinto Gomez tako nadlegoval severne pokrajine Mehike, da je moralo nastopiti vojaštvo proti njemu. En vojaški oddelek pod poveljstvom poročnika Alfonza Herrera je naletel na razbojnika, se spustil z njimi v boj, pa je bil premagan.

Don Jazinto je tiste vojake, ki niso padli v boju, uljudno vprašal, ali hočejo stopiti v njegovo službo, ali morda rajši žele biti ustreljeni. V tem težkem položaju so se vsi odločili — in tega jim niti zelo zameriti ne moremo — da je bolje biti razbojnik, nego mrlič in so se pridružili Jazintovi četi.

Nato se obrne Jazinto k poročniku in ga tudi vpraša:

„Don Alfonzo, kako bo pa z Vami? Ali prestopite tudi Vi k nam?“

„Ne“, je odgovoril Herrera.

„To mi je zelo sitno“, mu je rekel poglavar razbojnikov, „kajti potem Vas moram dati ustreliti!“

„Kakor hočete.“

„Saj bi mi Vi z menoj ravno tako storili, če bi bil jaz premagan, kaj ne?“

„Najbrže“, je odgovoril poročnik, „Toda če bi Vas že moral dati ustreliti, bi Vas kot uljuden Mehikanec pred smrtjo še nekaj vprašal.“

„Kaj?“

„Če imate še kako zadnjo željo.“

„Najlepša hvala, da ste me opomnili na dolžnost, ki jo bom seveda izvršil. Vprašam Vas: Ali imate še kako zadnjo željo?“

„Seveda! V svojem toku imam še eno cigaro, dolgo debelo panatelo — ki bi jo še rad pokadil, preden umrjem.“

„Razumem Vašo željo, ker sem tudi sam strasten kadilec in Vam jo bom gofovo rad izpolnil.“

„Najlepša hvala za prijaznost!“

Potem si je poročnik Don Herrera prižgal svojo cigaro in je kadil počasi, zložno, dimček za dimčkom. Vedel je, da zasledujejo še drugi vojaški oddelki proslulega razbojnika.

Ko pa po dveh urah še vedno ni pokadil cigare, je Gomez postal nestrpen.

„Pohitite malo, Don Alfonzo!“

„Potrpite malo, Don Jazinto!“ je odgovoril poročnik. „Nikar mi ne kalite zadnjega veselja! Dali ste mi svojo častno besedo!“ In je kadil še bolj počasi kot prej.

Naenkrat zagrmel puškini strelji in se zasliši divje vpitje.

„Za zlodeja! Kaj neki to pomeni?“ je vprašal razbojnik.

„To bo stotnik Gonzales s svojimi vojniki“, je odgovoril Herrera mirno, „Kmalu boste Vi kadili zadnjo cigaro, Don Jazinto!“

Tako se je tudi zgodilo. Pet minut pozneje se je morala Gomezova tolpa vdati veliki vojaški premoči. Vojaki, ki so prej postali razbojniki, da si rošijo življenje, so sedaj prav tako hitro postali zopet zvesti, vrli vojaki.

Poročnik pa je dal zadnji ogorek cigare vjeto mu Gomezu, da si z njim prižge svojo zadnjo cigaro . . .

Duhovniške vesti. Župnijsko Dobje je dobil on-dotni provizor č. g. Ivan Žagar. — Prestavljeni so

č. gg. kaplani: Martin Erhatic od Sv. Antona v Slov. gor. k Sv. Benediktu v Slov. gor., Peter Pavlič od Sv. Benedikta v Slov. gor. v Loko pri Zidanem Mostu, Avg. Sparl iz St. Pavla v Savinjski dolini k Sv. Magdalen v Maribor. — Nameščen so č. gg. novomašniki: Franc Satler kot kaplan v St. Pavlu v Savinjski dolini, Milan Slaje kot kaplan pri St. Petru pri Radgoni in Kotnik Ivan kot kaplan k Sv. Antonu v Slov. gor.

Odlikovanja častnikov pri domobranskem pešpolku štev. 26. Odlikovani so bili: znova s signum laudis stotnik Edvard Vaupotič; s signum laudis nadporočnik Teodor Agricola in rezervni poročniki: Jože Malenšek, Ivan Lorber, Alfonz Zemljak, Val. Gorski, Rudolf Omerza in Adolf Gsellmann.

Novice od ogrskih Slovencev. Srebrna maša preč. g. Stefana Kocjan v Števanovcih se je dne 19. julija obhajala izredno slovesno. Udeležilo se je slovesnosti 12 č. gg. duhovnikov in ogromna množica ljudstva. Pridigoval je č. g. Jožef Klekl, plebanoš v Dolencih. — Mura je zadnji čas ob štajerski meji močno zastražena, ker se je po Prekmurjem raznesla vest, da mislijo roparji vdreti preko Mure na Ogrsko. Tudi na štajerski strani so Muro dobro zastražili. — Od veselja je v Nagyvaradi umrl kmet Sandor Samuel, ko je po dolgem času videl svojega sina, ki je ranjen prišel v bolnišnico. Ko je objemal sina, je med njegovimi rokami izdihnil. — Ob štajerski meji blizu Feldbacha so trije Rusi vsli od nekega kmeta, kjer so delali. Na radgonski cesti jih je vstavil stražmojster Anton Lelko, ki je bil doma na Klopustu. A Rusi so se mu postavili v bran. Začela se je borba, Leško bi bil gotovo premagan, da mu ni še o pravem času prišel obmejni stražmojster Ferenc Ragai na pomoč. — Ogrski Slovenci so s fronte za podporo svojega glasila, „Novine“, poslali že več sto kron. Med drugim pišejo: „Novine in Marijin List redno vablamo, to je edina naša tolažba na bojiščih. Zato smo tudi spoznali, da je dužnost nam podpirati naše dobro slovensko čtenje kelkonam je mogoče; in vsigdar se poživimo gda je v roke dobimo.“

Slovenci na zagrebškem gledališču. Na zagrebškem gledališču so angažirani sledeči Slovenci: Borštnik, Nučič, Bukšeg, Levar, Križaj in Rijavec, ter gospa Polakova.

Zavetišče za slovenske in hrvaške begunce sirote na Dunaju. List „L'Eco del Litorale“ poroča, da je notranje ministrstvo z odlokom z dne 6. julija t. l. naročilo odboru za begunce na Dunaju, da naj nemudoma pripravi zavetišče za 150 vojnih begunskih sirot slovenske in hrvaške narodnosti, najrajši jih se v begunskih taboriščih v Steinklammu in v Brucku o. L.

Slovenci in konvikt za srednješolce-begunce na Dunaju. Iz gotovega vira smo izvedeli, da se sprejemajo v konvikt za srednješolce-begunce z juga, ki ga je vlada ustanovila na Dunaju, XV., Mariengürtel 41 (staatliches Studentenheim der Zentralstelle) tudi Slovenci in sicer taki, ki so bili doslej na kakšnem nemški gimnaziji ali so vsaj toliko zmožni nemščine, da morejo nadaljevati svoje študije na nemški gimnaziji na Dunaju. Že sedaj je v omenjenem konviktu pet slovenskih dijakov. Brž ko jih bo nekaj več, dobijo svojega slovenskega prefekta. Šola se prične meseca septembra.

Italijanski konvikt na Dunaju. List „L'Eco del Litorale“ prinaša zadnje dni dolg in navdušen članek o italijanskem dijaškem konviktu na Dunaju. Pisec članka opisuje v živih barvah vse udobnosti, katere nudi konvikt italijanskemu študentu. Najlepša lega, razgled na Marijahilfero in na Gürtel, zračni prostori, dobro nadzorstvo. Za konvikt se je od italijanske strani zelo agitiralo. Konvikt je bil, a dijakov ni hotelo biti. V Trstu je pa ravno narobe, slovenski dijaki so, a slovenskega konvikta ni.

Konferenca hrvatskih mest. Kakor javlja neki zagrebški list, se je dne 29. julija vršila v Zagrebu konferenca županov hrvatskih mest.

Ukrajinski narodni svet je te dni imel dvanednevno plenarno zborovanje, ki je v gospodarskih in narodnih vprašanjih odobrilo vse dosedanje korače načelnika dr. Konstantina Lewickega.

Grb knezov Schwarzenbergov konfisciran. Sodišče v Novem-Tišnovu na Češkem je konfisciralo vničete na steklenicah za pivo iz pivovarne knezov Schwarzenbergov, na katerih se nahaja grb knezov Schwarzenbergov, in ki so obrobene z belo-modro-rdečo barvo.

Povratek avstrijskih vojaških zdravnikov iz Rusije. V Berlinu je dospelo dne 26. julija zvečer 22 avstro-ogrskih vojaških zdravnikov pod vodstvom generalštabnega zdravnika dr. Schönbluma, ki so bili izpuščeni iz ruskega vjetništva.

Zračni promet med Reko in Zagrebom. Poročali smo že, da se namerava osnovati zračni promet med avstrijskimi in ogrskimi mesti. Snuje se društvo, ki bo imelo ime „Aero-Lloyd društvo“; uredi se promet tudi med Reko in Zagrebom.

Okrajni pomožni odbori. Po naročilu domobranskega ministrstva so pri vseh okrajnih sodnijah ustanovljeni okrajni pomožni odbori, ki imajo nalogo, da pomagajo družinam vpoklicanih do njih pravice. Ako na pr. vzdrževalne komisije odklonijo prošnje za podporo, naj se žena ali drugi člani družin obrnejo na ravnost na „Okrajni pomožni odbor pri c. kr. okrajni sodniji.“ Ako je n. pr. potrebna pritožba na upra-

vno sodišče, mora isto podpisati advokat ali pa tak okrajni pomožni odbor, sicer je neveljavna. Za mariborski sodni okraj je načelnik tega pomožnega odbora sodni svetnik gospod Sterger, c. kr. okrajna sodnija.

Gospodarske novice.

Okrajnim glavarstvom. Sedaj imajo ljudje veliko potov zaradi različnih oblastvenih naredb, na drugi strani pa je treba pri poljskem delu izrabiti vsak trenotek. Tako je zadnji teden bilo lepo vreme, in za to so ljudje ponekod kosili in sušili otavo ter želi pšenico in oves. Vsled tega so na več krajih pozabili ali zamudili oddajo kovin. V imenu ljudstva prosimo torej slovenskoštajerska glavarstva, naj na višjem mestu posredujejo, da se za oddajo rok podaljša in oddaja primerno uredi.

Mlačva in oddaja žita. Cesarska namestnija je izdala odredbo, katere določa čas, kadar se mora v posameznih okrajih končati mlačva in kadar se mora oddati žito. Natančneje bo o tej vladni odredbi poročal „Slovenski Gospodar.“ Težave bodo glede mlačve. Kje dobiti naenkrat toliko delavcev, da bi vse žito do določenega roka zmlatili? Naj se posestniki takoj obrnejo do političnih oblasti, da jim dajo dovolj delavcev na razpolago, ali pa se naj domačinom dovolijo daljši vojaški dopusti.

Oddaja jaje v brežiškem okraju. V brežiškem okraju je odredeno, da morajo župani rekvirirati za okrajno glavarstvo gotovo število jaje. Ker pa kure sedaj le malo nesejo in župani niso strokovnjaki v nakupovanju in pošiljanju jaje, za to nastajajo velike težave. Na različna tožadevna vprašanja odgovarjamo, naj se župani obrnejo z vlogami na c. kr. namestnijo ter prosijo, da se ta odredba, ki je v drugih glavarstvih ni ali vsaj ne v taki obliki, prekliche.

Zaradi trgovine s krompirjem v ptujskem okraju. Ptujsko okrajno glavarstvo je določilo, da smejo v ptujskem glavarstvu, sodni okraj Ptuj, kupovati krompir le oblastveno določeni nakupovalci, kakor: Rosenfeld, Sonnenschein itd. Kdor hoče krompir prodati, pa še mora to naznaniti okrajnemu glavarstvu, ki še le potem odredi, komu in kam se naj prodaja. Iz teh določil naraščajo velike težave za posestnike krompirja, kakor tudi za konsumente v okraju. Nikjer ni določeno, kje smejo delavci in majhni posestniki kupovati krompir. Menda je od glavarstva mišljena kupčija tako, da delavec iz Sv. Lovrenca ali iz Sv. Janža na Dravskem polju mora iti k Rosenscheinu ali Sonnenfeldu, da pri njem kupi potrebni krompir, katerega bi lahko kupil doma pri svojem sosedu ali delodajalcu. V mariborskem okrajnem glavarstvu, kjer spretno roke promet z živili vzorno urejujejo, je samo izvoz krompirja prepovedan, trgovina v okraju pa je dana na prosto, kar se nam zdi zelo pametno. Ker nam prihajajo iz ptujskega okraja različna vprašanja, svetujemo, da se županstva obrnejo do cesarske namestnije s prošnjo, da se preuredijo te določbe.

Rok za oddajo kovin podaljšan. Ministrstvo je podaljšalo rok za oddajo kovin do dne 31. decembra 1916. To podaljšanje je veljavno zlasti za zasebna gospodarstva in za gostilne.

Zvišanje cen za mizarske izdelke. Zveza avstrijskih mizarskih društev je sklenila, da vnovič podraži vse mizarske izdelke. Tokratno zvišanje cen bo precejšnje. Ta svoj sklep utemeljuje s tem, ker so se podražile sirovine in ker so tudi mizarski pomočniki zhtevali zvišanje plač. Za koliko odstotkov bodo sedaj zvišali cene za mizarske izdelke, bo določilo ministrstvo.

Slaba sapa. Kuhaj vinsko rutico na vinu in jemlji po dve žlici na tešče. — Napravi si tekočino iz benzoove kisline 1,5 grama, evkaliptusove tinkture 7,5 grama, alkohola 50 gramov in olja poprove mete 5 kapelj. Tega deni na žličko na kupico vode in si izpiraj večkrat usta.

Razne novice.

Cigani v vojski. To potepuško plemo, ki sodeluje tudi v naših armadah, ni bilo prej v boju prav nikoli posebno hrabro. Vojaki porabljajo cigana, kar naravnost za primer lenobe in boječnosti ter pravijo: „Strahopeten kot cigan!“ V sedanji vojski se je mnenje o ciganih nekoliko izpremenilo. Seveda dajo še danes ciganu rajši trobento ali boben v roke, nego puško, vendar pa so se že v več slučajih tudi cigani v fronti izkazali. Ranjeni cigani v ogrskih bolnišnicah prenašajo svoje bolečine zelo mirno in so ponosni na svoje boje. Nekemu ciganu, ki je bil polkovni trobentač, je kos šrapnela odbil trobento z ust. Trobenta se je razbila, ali cigan je na ranjena usta nastavil dlani in je bojni signal — kričal. Drugemu ciganskemu bobnarju je krogla prestrelila desno ro-

ko; cigan je tedaj začel bobnati z levico, dokler mu ni nova krogla ranila tudi te roke. Tako se je sedaj izpremenilo tudi mnenje o ciganih.

Mož beseda. Znani glumač Belikini je prišel nekoč lačen v priprosto gostilno. Takrat mu je še trda šla, bil je na začetku svoje poti. V gostilni je bilo par vaških mogotcev in debeli gostilničar. Belikini je vprašal, če sme pozabavati goste in je zahteval tri klobuke in poldrugi funt kruha. Klobuke je del drugega poleg drugega na mizo, kruh je razrezal na tri kose in dal pod vsak klobuk en kos, moneč, da bi bilo k izpeljavi njegovega dela prav dobro, če bi dobil še dober kos sira. Dobil ga je, razrezal in dal kose pod klobuke. Potem pravi slovesno: „Pozor, gospoda moja! Vidite tu te tri klobuke? Jaz snem sir in kruh pod njimi in jih spravim zopet pod klobuk.“ Zavihal si je rokave in jel jesti kruh. Pri drugem kosu se mu je zdelo, da bi se delo bolj pospešilo s požirkom vina. Dobil je vrč piva, drobil je kruh in sir in zalival s pivom. Gostje so čakali z napeto pozornostjo, kaj bo. Ko je pospravil Belikini vse, je vprašal: „Gospoda moja! Kako želite, pod čigav klobuk naj se vrne jed?“ Gostilničar ni maral, da bi prišel kruh pod mastne klobuke njegovih gostov in je izrekel željo, naj pride pod njegov. „Dobro“, pravi Belikini, „jaz pokrijem zdaj ta klobuk in spravim tako pod njega kruh, sir in pivo. Ali nisem jaz mož beseda?“

Dopisi.

Maribor. Z okrajnega glavarstva se nas prosi, da bi objavili, da se je v tiskovine, ki so se razposlale glede rekviriranja žita na občine, vrinila glede cene pšenici neljuba pomoč. Cena pšenici je 38 K za 100 kg. a ne 39 K, kakor je na tiskovini.

Maribor. Zanimiv slučaj se je zgodil v soboto na tukajšnjem trgu. Kmetica z Dravskega polja je prodajala kumare, fižol in čebulo in sicer po zmerni ceni. Neka železničarka pride k njej in hoče kupiti kumare. Ko ji kmetica pove, da stane komad 10 vih., zaluča razburjena žena kumaro kmetici v glavo. Vpila je nad prodajalko, da so leteli kar ljudje skupaj. Vse je obsojalo drzen nastop kupovalke. V tem pa pristopi neki meščan in prisoli nemirni železničarki eno vročo. Ljudje so se razgubili in nikče ni protestiral. Kmetica pa je rekla: Če boste mestni ljudje z nami tako postopali, pa ne bomo nič več pripeljali na trg.

St. Ilj v Slov. gor. V soboto, dne 29. julija, je umrla, sprevidena s sv. zakramenti, gospa Marija Swaty, bivša trgovka in posestnica, stara 87 let. Pogreb se vrši v torek dopoldne. Rajna je vživala v celi okolici splošno spoštovanje. Njen edini sin in tudi vnuk služita sedaj v armadi. Blagi pokojnici svetila večna luč!

St. Jakob v Slov. gor. V petek, dne 28. julija, dopoldne ob 11. uri, je umrla gospa Marija Zinauer, stara 76 let. Rajna je dolgo časa hudo bolehal. Bila je pred smrtjo in tekom bolezni večkrat sprevidena s sv. zakramenti. Rajna mati Zinauerca je bila izredno blaga gospa, spoštovana daleč na okoli. Svoje otroke je vzgojila v katoliškem in slovenskem duhu. Pogreb predrage rajne se je vršil dne 30. julija ob 6. uri popoldne na tukajšnje pokopališče ob izredno obilni udeležbi. Svetila pokojnici večna luč!

Ljutomer. Cesarski namestnik je viničarju Iv. Novak v Stročji vasi, ki že čez 40 let zvesto služi na gospodarstvu admontskega samostana, podelil častno kolajno za 40letno zvesto službovanje.

Zahovec. V sredo, dne 26. julija, je proti poludnevni vdarilo v gospodarsko poslopje Matija Petrovič, p. d. Klavžovi, K sreči je grozen nallv omejit o-genj, da se ni vnela komaj 5 m oddaljena hiša in 3 m oddaljeno sosedovo gospodarsko poslopje. Rešili so tudi tri glave nepoškodovane goveje živine iz gorečega hleva.

Zetale. Dne 24. julija je došla brzjavka iz Tridenta, da je dne 23. julija bil pokopan četovodja Jožef Mkolich, vrl сосед, vrl kot občan in spoštovan vreskozi. Kolike nade si je delal še za bodoče. Tudi občina se je veselila svojega razumnega tajnika, da brž pride nazaj. Res pridni bodo menda vsi padli. Kaj bo? Kje bodo gospodarji, ki jih že toliko manjka? Mili moj tovariš, počivaj sladko! Da se vidimo nad zvezdami! P.

Šmihel nad Mozirjem. Mala župnija Šmihel nad Mozirjem je dala domovini že lepo število žrtev, in spet je prišla žalostna vest o junaški smrti 19letnega mladeniča, Jožefa Rozoničnik, ki je padel dne 3. julija na severnem bojišču, pri naskoku dragoncev na sovražnika. Krogla mu je šla skozi možgane. Bil je ud Marijine družbe, miroljuben, up in veselje starišev. Njegov vojaški predstojnik ne more prehvaliti hrabrosti in vrlin, ki so dičile tega junaka. Predlagan bo tudi v odlikovanje. Njegov brat Janez je umrl dne 9. februarja 1915 vsled ran in pljučnega vnetja na Ogrskem.

Celje. Tukajšnji hišni posestnik Ludovik Kesar je obhajal dne 30. julija s svojo soprogo Julijano, rojeno Nendl, zlato poroko. Isti dan je obhajala njuna hči Ana, omožena s Ferdinandom Staudinger, srebrno poroko.